

รวมกันเรื่องย่อ—แยกกันเราชาย

----- ระพี สาคริก -----

ในขณะที่กำลังคิดว่าสังกรานตนจะมีอะไรเป็นแง่คิดได้บ้าง ออยู่ ๆ พ่อวันสังกรานต์มาดึง ผู้เขียนนี้ให้รับสิ่งพิมพ์จากองค์กรแห่งหนึ่งที่ส่งมาให้ทางไปรษณีย์ ทันทีที่รับสิ่งแรกชื่อพิมพ์ด้วยตัวอักษรขนาดค่อนข้างใหญ่ ปรากฏอยู่ในบริเวณด้านล่างของหน้าของก็คือ “รวมกันเรื่องย่อ—แยกกันเราชาย”

โดยเหตุที่ตนเองกำลังจับตาดูการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยร่วมกับสภาพที่เป็นความจริงในปัจจุบัน เมื่อมีโอกาสสัมผัสกับข้อความดังกล่าวซึ่งเข้าใจว่าเจ้าของเรื่องคงมีเจตนาพิไว้เป็นคำชี้แจง จึงนำเอกสารมาอ่านและขออนุญาตนำมากล่าวเสริมต่อไปว่า

รวมกันเรื่องย่อ—แยกกันเราชาย แต่หากรวมกันเป็นพวก หงเราและสังคมจะตายเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งสิ่งดังกล่าว ถือเป็นสัจธรรมที่หลักเล็กเลี้ยงไม่พ้น

ความรู้สึกเป็นพวก เป็นสิ่งสืบทอดกันมานานนานมาก มีการลงรายการสิ่งลึกซึ้งในรากรฐานการศึกษาและในกระแส—การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมไทยอย่างชัดเจนมาโดยตลอด ดังจะพบกับคำว่า “พวกเรายังคงกันจนตีต่อกันเมื่อ—มีโอกาสรวมกันเป็นกลุ่ม และไม่เพียงเท่านั้นหากยังส่งผลให้เกิด “ความแยกแยกแยก” เป็นปัญหาที่รุนแรงยิ่งขึ้น หรือหากมองอีกด้านหนึ่งน่าจะเห็นภาพที่สอดคล้องกันกับคำกล่าวซึ่งมักได้ยินเป็นครั้งคราวว่า “ค่าเนินชีวิตอย่างตัวใครคุ้ม”

แม้จากหลายครั้งหลายหนั่นที่ปรากฏเป็นภาพให้เห็นว่ามีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเป็นก้อน แต่จากด้านหนึ่งคงเป็นภาพซึ่งยังไม่ถึงของจริง กล่าวคือการขัดผลประโยชน์ในด้านวัฒนธรรมห่วงกันและกันยังไม่ถึงขั้นส่งผลให้แต่ละคน—แม้แต่ละพวกรู้สึกได้ชัดเจน หากเมื่อใดถูกที่ประท้วงให้เห็นชัด เมื่อนั้นความขัดแย้งอันมีผลนำสู่ความแยกแยกก็จะมุดออกมามากให้เห็นเป็นธรรมชาติ และลงเป็นธรรมชาติ ฝ่ายที่ถูกทุติกรรมย้อมไม่รู้สึก หากบุคคลผู้ใดวิเคราะห์ที่มุ่งเนื่องสาหัส—ตัวบุคคลหรือแม้พรรคพวก ตนเองก็ย่อมตกอยู่ในสภาพปิดกันตัวเองไม่ให้สามารถเข้าถึงสิ่งที่เป็นเหตุและผลด้วย

อนั้น บนพื้นฐานสังคมที่เรียกว่า “สังคมปริโภค” ซึ่งหากมองให้ลึกย่อมพบว่า มีแนวโน้มปริโภคทุกสิ่งทุกอย่างที่ช่วยหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บริโภคคุณค่าชีวิตเพื่อตนบุญยศตัวยังกันเองอย่างไม่ไว้หน้า การเปลี่ยนแปลงภายในโครงสร้างสังคมลักษณะนี้ มีเหตุมีผลทำหน้าที่ให้กลุ่มคนที่ขึ้นไปสู่อำนาจบริหารและจัดการ เป็นคนซึ่งมีรากรฐานเป็นพวกเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ และเมื่อเป็นธรรมชาติย้อมไม่รู้สึก เพราะ “จุดเริ่มต้นแก้ไขจะเป็นศักดิ์ศรีจาก การรู้สึกได้ตัวอยคนเองซึ่งให้ยอมรับความจริงก่อนอื่น” ดังนั้นการสะท้อนภาพพฤติกรรมอุบัติการณ์มาปรากฏแม้จะมีลักษณะที่หลากหลาย แต่หากมองให้ลึกย่อมพบว่า อยู่บนฐานเดียวกัน เพียงแต่ต่างกันด้วยรูปแบบเท่านั้น

เข่นเดียวกันกับสิ่งที่กล่าวแล้ว แม้นำเอาพื้นฐานแนวคิดดังกล่าวมาใช้พิจารณาในกรอบของรูปแบบทางการเมือง ซึ่งปรากฏเห็นว่ามีพรรคร่วมกัน ๑ แต่นั่นคือภาพที่ยังไม่ถึงของจริง เพราะของจริงจะปรากฏต่อเมื่อความกดดันของบัญชาลงลึกถึงจุดซึ่งมีความจริงปรากฏอยู่ในรากรฐานความรู้สึกแต่ละคน ดังนั้นเมื่อมีเหตุการณ์รุนแรงถึงขนาดซึ่งคนที่ต่อรากรฐานเป็นพวกเดียวกันเกิดความรู้สึกร่วมกันได้ ก็จะมีการรวมตัวกันปกป้องผลประโยชน์ของตนและพวก ดังที่เรียกว่า “แนวร่วมชั่วคราว” หรืออาจเรียกว่า “มีความเป็นพวกโดยธรรมชาติ” โดยที่ไม่รู้สึกตัวว่าเป็นพวก

ภาพที่ปรากฏออกมาให้เห็นได้ชัดเป็นครั้งคราวก็คือ เมื่อมีความไม่พอใจกันในพรรคร่วมซึ่งตั้งขึ้นมาบนฐานความเป็นพวก พomoถึงจุดหนึ่งแม้เกิดบัญชาซึ่งควรถือเป็นเรื่องปลีกย่อยก็มักมีการแยกตัวออกไปและตั้งพรรคร่วมใหม่ ทำให้อ่านได้ว่าคือพรรคร่วมยังคงมีความเป็นพวกปรากฏอยู่ในรากรฐาน

ดังนั้น การเรียกร้องให้มีการกระจายการศึกษาคือ การกระจายอำนาจการปกครองคือ แม้การกระจายรายได้ซึ่งมีการนำมาพูดกันบ่อยครั้งเป็นบางช่วง หากมองได้ถึงรากฐานคงพบว่าซึ่งมีสภาพเป็นเพียง "เครื่องประดับของคนในกลุ่มนี้" หมายความว่าหมายเหตุของให้คนอื่นเห็น แทนที่จะเน้นให้เห็นความสามารถในตนเองที่กระจายความรู้สึกซึ่งนี้ การถือพวກ ให้เปลี่ยนมาปรากฏอยู่บนรากฐานที่อิสระหรือปลดจากการยึดติดอยู่กับพวกได้ชัดเจนเพื่อใช้เป็นพื้นฐานก่อนอื่น

เราคงหวังได้ว่าสิ่งซึ่งกระทำไปตามกระแสความเช้าใจว่าคือการกระจาย คงยิ่งทำให้เกิดภาวะแปลงแยกที่หลากหลายด้วยรูปแบบความเป็นพรรคพวกยิ่งขึ้น และมีแนวโน้มน่าสูง การแยกผ่านดินไทยซึ่งเคยสามกันเป็นหนึ่งเดียว กันไม่ร่วงจากใหม่ ๆ ออกเป็นเสียง ๆ ให้ได้เห็นกันชัดเจนยิ่งขึ้นจนถึงที่สุดจุดจบ ไว้เป็นมงคลแก่กันรุ่นหลัง

ดังนั้น ความซึ่งพยายามแสดงออกที่พูดว่า "รวมกันเรอาอยู่ แยกกันเรตาย" ในสภาพสังคมซึ่งขาดรากฐานจริงเข่นี้ จึงตกอยู่ในสภาพที่เป็นเพียงคำว่าซึ่งขาดการนำปฏิบัติให้มีความเป็นไปได้ และบนพื้นผ่านดินซึ่งมีสภาพพื้นฐานเข่นี้ เราจึงต้องพบกับคำว่าในรูปลักษณะต่าง ๆ ที่ปรากฏหลากหลายอยู่บนแผ่นกระดาษบ้าง บนแผ่นป้ายตามห้องถนนบ้าง แม้ในจดหมายที่ศัพท์และคำกล่าวในรายการวิทยุ ซึ่งจริง ๆ แล้ว หากรู้ได้ว่าสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องของคนและควรหนักได้ถึงลัจธรรมของชีวิตคนคงไม่น่าแปลกใจอะไร เพราะ "เมื่อขาดด้านหนึ่งก็ย่อมมีอีกด้านหนึ่งเพิ่มขึ้นเป็นธรรมชาติของคน"

เรายังหวังว่า วัญจกรอันดีเป็นสังธรรมของวิชวิศวกรรมในสังคมไทย ซึ่งขณะนี้สังเกตจากประสบการณ์ เห็นว่ามีอยู่แล้วเห็นว่าก้าวลังอยู่ในช่วงซึ่งตัวลงเรื่อย ๆ เนื่องจากปัญหาต่าง ๆ ที่สั่งสมตัวเองมีน้ำหนักเพิ่มขึ้น แม้ว่าได้มีความรุ่นแรงเกิดขึ้นในช่วงหลัง ๆ ครั้งแล้วครั้งเล่า ก็คงยังมีน้ำหนักไม่เพียงพอแก่การปรับตัวทางคัวเองได้อย่างชัดเจนเนื่องจากน้ำหนักจากอีกด้านหนึ่งซึ่งอยู่ภายนอกยังสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนกว่าจะจึงจุดหนึ่งซึ่งก่อให้เกิดการชำรุดล้างตัวเองของโลก หรือสังคมนี้ต้องพ้นสภาพจากพื้นฐานเดิมไปก่อน แต่ยังน้อหมงคลต้องมองที่มนุษยชาติซึ่งมีกระแสเชื่อมโยงถึงซึ่งกันและกันอย่างปราศจากการเลือกชาติภาษา ซึ่งในที่สุด สมคุลภายในรากฐานจิตใจอันดีเป็นกุญแจ คลอกสำคัญที่สุดที่พึงความคุณความสูงสุดของมนุษย์ ย่อมได้รับการพื้นฟูตัวเองให้กลับสู่สภาพปกติ ไม่ว่าในอนาคตจะเกิดความรุ่นแรงยังไงแค่ไหน ดังนั้นหากรากฐานจิตใจมีความว่างเปล่าทดสอบแล้วน่าจะมองด้วยความรู้สึกว่า สิงค์กล่าวเป็นสังธรรม แทนการมองว่าคือการสูญเสียซึ่งเป็นเพียงภาพเฉพาะหน้าเท่านั้น.

ทั้งนี้และทั้งนี้ เพื่อเริ่มต้นหานอกลัมมาหาหนาทวนตนเองว่า ในแต่ละวัน ชั่วโมง นาทีหรือทุกขณะ ตัวเราเอง ได้มุ่งปฏิบัติและนำมามาคิดค้นหาความจริง ในทุกสิ่งทุกอย่าง ดีที่สุดแล้วหรือ.